

Keleivis

Apjaktimā Ištatimai i Keleivis laštoj po 2 Sgr. už ložnų, smulkeis Raštais išbruktavotą Gilę. Oro matas reit hen atrahyti: **Border: Rossgarten № 5.**

Karaliauczius Broliams Pietuwininkams Žinės parnešas.

Nro. 34

Karaliaucziuje, 25. Augustu.

1874.

13. Nedėdienėje po šventosės Traicės.

Evang. Luf. 10, 27—33. Grom. Gal. 3, 15—22.

Mešibijok, Dievas walda.

„Nebijokitės tų, kurie Kuną nužawina, bet Dušią žudyti ne gal, bet jų labjans bijokitės to, kurisai Kuną ir Dušią gal prazudyti Pefloje. Ar ne perka žwirbliu už wieną Piningėli? Tacziau ney wiens ne pūla ant žemės be jusū Tėwo. Dgi dabar ir ši jusū Galwōs Plaufai yra paskaityti! Todėl nesi-
jokit, jus geresni este už daug žwirbliū!“ Matt. 10, 28—31. „Bet mes žinome, tiems, kurie Diewą bijo, wiskus Daiktus ant Gero derint, kurie pagal Ap-
mimą yra pawadinti. Rym. 8, 28. — „Kur Diešpats myl, tą jis baudžia, bet jis plaka tū-
tūmu, kuri jis priima.“ Ebr. 12, 6. — „Jūs-
ojot piktay su manim daryti, ale Diews dumojo
tray daryti.“ 1. Moyz. 50, 20. — „Diews yra
wiernas, kurisai ne leidžia jus gundyti per jusū Iš-
alejimą, bet daro, kad Pagundymas toki Galą gauna,
kad jus tą galit pakelti.“ 1. Kor. 10, 13.

Mes pagal sawo Prigimtį daugiausiey mešlyjam
reū Dienū turėti, norint mes tases menkiausiey isten-
kam pakelti. Ale atpencz mes labay bijomės Wargū
šioti ir išsiggtam bey nuliustam, kad jie mus
pūla, norint Kriščionys budami mes geray žinoti
retumbim, iš fiemo Rankōs tie pareit. Pons Diews
Swieto Waldonas. Be jo Pawelhyjimo ir Walēs
gal ney maziausioji Beda ant musū pareiti, o
ney jokš nelabs žmogus mus ue gal užfabinti ir
mums ney jokio, o ir ney maziausio Piktō daryti.
Pymėjui Karaliu Dowydg be darfant, Akmenimis be
stant ir be feikiant Karalius Dowydas sake: „Te-
fia jisai, nēs Pons Diews jam tai liepe, kad feiktu
owydui.“ 2. Zom. 16, 10.

Bet kas mums pagal Pono Diewo Walę nusidūd,
mums tikray tur ant Gero buti. Nēsa jis mums,
tie mes Pono Jėzaus esam, yra Tėwas. Toktai
es didey tantiey užmirštam. Kaipgi musū mielasis,

meilingasis, gerasis Diewas mums ko pikto daryti no-
rētū, ir kaipgi musū mus širdingay mylišis dangiškas
Tėwas ant musū ko užleisti galētū, kas mums išfadinga
butū, jey mes ji tikray mylim. O kad žmonēs kas
žin ko Piktō prieš mus Szirdyje turētū, kaip prieš
Jozepą jo Broliui turėjo, jiems ji i Egiptū Zemę par-
dūdant, tay Pons Diews tacziau toktai perleizdams
tūmi ko Gero misloja išprowyti. Jokubo Sunums
sawo Broli pardūdant Pons Diews jau mate Dūnds
perfancziūsius Brolius prie pardūtojo Jozepo, ir tūmi
sawę ir sawo Tėwą iš Bado Smerties išgelbant.
Jozepą i Dūbę arba nekaltay i Kalėjimą imetant
Pons Diews sawo Kofundą turėjo padaręs, kaip Dūbē
bey Kalėjimas jam turėjo Kėlias ant Waldziōs Krašēs
pastoti. Taip Pons Diews daro su sawo Waikais
wisados. Jisai žmoniū Melabumą Sawiemšiemis kaip
Kofšte wartyja, jeib jis jūs baustu, gerintu ir sawępi
wartyti.

Todėl ne murmėtime ir ne nufiminkime, kad mums
ne taip eit, kaip mes norētumbim, ir kad mes ne su-
prantam, kodėl Pons Diews musū Mešlyjimus n'ispildo.
Wis to atsiminkim: Pons Diews yra wiernas.
Pons Diews yra Tėwas. Pons Diews yra Swieto
Waldonas. Amen.

Kaip ējo Ewangėliškiesiems Gziese Wierōs Atnaujinimo kitose Žemėse?

Katilikai bey jų Kunigai, kurie Žemēs Ištaymams
ir swietiškai Waldziai klausyti ne nor, dabar, kaip žinom,
didey godžias, kad jie po sunkieis Prispaudimais gywenti
turi; ale kę Ewangėliškiesie, kurie žemiskiesiems Ištay-
mams wisur su Baimē paklusnus buvo ir niekur riems
ne prieštarawo, tarp jų istrinwoti turėjo, o ir dar tur,
to jie ne atsimen, nū to jie nieko ne nor žinoti. —
Didelis Prieštarawims bey Pasipriešijims, kaip prie
musū bey Wokietijoj buwęs, ir kitose Žemėse prieš
naujey wēl atrastaję Ewangėliję stengēs. Ale ji yra
Szwiesā, ji werzias toliaus, todėl jie šiczion Wokie-
tijoj bey Szweiciū Žemėj, kur jōs šwiezjusis Spin-

dėjims prasidėjo, ne galėjo pakawota pašilkti. Bet wiernieji jės Tarnai daug Prispaudimū bey Perfekcinėjimū, nū kuriū Katilikai tarp mūsų powisam walni yra, kentėti turėjo.

Kad ir ne be neprietelisko Pasipriešjimo, tacziau tikt lengwiausiu bey pakajingiausiu Budu išsiplatino ewangeliškioji Wiera per Zemės šiaurindos Ciropos. Iš Szwedū Zemės buwo du nūbaznu Jaunikacziu, Brioludu Olufs bey Lorenkas Peterjons, i Wofietije, butent i Miestą Wittenberg ant dwašiško Szadėrawimo parkelawusu. Zion jūdu Liutėru bey Melanktoną pajinti bey jū Moskłą girdėti gawo. Apšiliudnjimą czystojo Mosklo jūdu sugryždamu paršigabeno i sawo tėwišką Zemę, o apie tą dabar drašien ir walnų wijur mokino. Olufs Peterjons priegtam peritate šwentaji Raštą i šwėdiškąjė Kalbą. Karzygįštaiš ir labay garbingaišs Karalus, Gustaw Wasa wadinams, bey Didieji jo Karalystės, jau seniey rymiškojo Jungo bey Spaudimo Wieros Dalykūse atgrise budami, ewangeliškam Iššipajinimui tūjauš prisikreipe, o didysis Žmoniū Pulkas per Žodžio Apsakymą, per Raštus bey labjaušiey per pati Diemo Žodi tam laimėti tape. Todėl jau Mete 1527, tangi ilgay dar pirm Liutėriauš Pasimivimo, ant to sukwiestaišs Saimas wienširdziey atnaujintaję Wierą wisai Szwedū Karalyste priėme. Dėnemarkis bey Norwėgiū Zeme weif po to tą Paweiflą pasėdami taipjau padare. Nūg katilikiško Štאיšymo anose Zemėse tikt aukštūjū Kunigū arba Wyškupū štoniškieji Wardai, butent Bišofai bey Erchbišofai, te pašilko.

Taip tykay tacziau u'ėjo Engelan to Zemėj. Karalus Endrikis aptuntaišs Pradžioje išfartėjės Priėšiniks Liutėriauš bey Wieros Atnaujinimo buwo. Ale kaip weif po to Popiežus gynės, ji nū jo Pacziōs atširti arba atwenzawoti, tay Karalus ant Popiežiaus supykės nū jo atpūle ir apsakjdino, kad jis sawo Zemėj Baznyčziōs Galwa bey Apsėrgėtoju patš busės. Ale jo Szirdi Wieros Atnaujinimas ne nuwere, bet ta pašilko šalta. Jo Pasėkiejas, Karalus Eduarts, nūbaznas bey išmintings Waldons budams, iš Wofietijōs du dwašišku Wyru, kuriūdu prie Melanktono išmokusiu buwo, i sawo Zemę paršikwiete, jeyb todū jo Žmones ewangeliškam Mosklo prirodytu. Ziemdwiem be mokinant tacziau iššireiškė, kad ten Žmones jū labjauš Kalwyno Mosklo prisikreipe buwo. Ne už Liutėru, ney už Kalwyną, bet už sawo Wiefpatė šorawodamu, jūdu todėl ir ne priešjios, kad wisa ewangeliškioji Karalyste šweiceriškam Wieros Atnaujinimui prisidraugawojo. Ir ten wyskupiškieji Titelei (Bišof bey Erchbišof) bey kiti ypatiški baznyčiški Štאיšymai iki šiōs Dienos išliko. Dar Syki prieš ewangeliškąjė Mosklo ten smarki Wietra pakilo, kaip katilikiškoji Kara-

lene Maryja waldyti pradėjo. Ale jōs Waldzia Ewangeliškies ant Giliukio ne ilgay pateko; jōs Pasėkiejas Karalėne Elzbeta, sawo Zemę abelnų ir ant wisiōs dos nūg popiežiškojo Jungo atwalnyjo.

Szotlanto Zemėj stojosi per Wieros Atnaujinimo toji nekursai Wyrs, Jons Knoks wadinams, pilnė Sylōs bey Lėfėjimo Drašumo, kaip retay toks kiti. Jis buwo Kalwyno Prietelis ir jo Mokytinis buwo. Jo Apsakymas Žodžio, suwienytas su aštriey nūbaznu Gynenimu, taip galingu pastojo, kad Žmones wienširdziey Ewangeličei prisikreipe. Ale Karalėne, inirtė jo Neprietelka, tankiey ir twirtay apšiemusi buwo, sugauti ir i Kalėjimą imesti. Tacziau Knoks totdar ištyrės, ne pabėgo ir ne šlapsties, bet wisados Karalėnę izenges, jė tokiu Atwicumu bey Drašum pabare ir graudeno, kad ji nieko prieš ji ištaisyti n'istenge. Tai buwo tykoji šwentoji Macis diemiškioji Tiesōs, kuri ši Wyrą apsaugojo bey štirino.

Ir i Hullanto Zemę, kuri toczies Szpanijū Waldziai priklaufe, buwo šwiesus Spindulis czystojo Mosklo išweržės. Ale Szpaniškietieji štrošjios, ir taip kaip jū pacziū Zemėj buwo, dwašiškus Sudo Butėdū ištaisyti, jeyb wiš nūg katilikiškos Wieros Atšikreipė šieji aštriey forawoti taptu. O kaip Žmones priėš toki Szjines Prispaudimą padurmay pašitele, tay Waldzia ant jū Suwaržymo bey Suwaldymo nekari Kraujė troštanti Greiki Alba wadinamaji tenay per Wierą ninka istate. Bet noproinas buwo jo Siantimas, neproinas jo baifingaišs Žudymas; kaczieig 18 Tufstanė nekaltū Žmoniū ant Valėpimo šio kietširdiškiojo Wieros razbajanti tape, Ewangelijōs Szwiesą jis užgesyti n'istenge. Lėfėjimu papildyti ir pasidrašinusejie šwėdiškieji lenderieji karaudami nūg Szpanijōs ogi tomi ir iš Wietra; piežiškū Ryšiu atšwalnyjo. Botam jie nekuri Princa Wardu Wilhelm von Dranien, per sawo pacziū Waldzia pašikyre. O kadangi šis šweiceriškam Wieros Atnaujinimui prišpajinęs buwo, todėl jo Badūnai, Wietra dono Paweiflą sėdami, wiš kalwyniškai Baznyčziōs prisidraugawojo.

Niekur titur tacziau Išsiplatinišs czystojo Mosklo n'iera taip daug Kraujo kaštawės, kaip Francuzijōs Karalus Francas pirmaišs pakente Ewangeliškioji, kurie iš Szweicū Zemės, ypacziey iš Miesto Gryn Kalwyno Gynenimo bey Pamokinimo Wietos, dwiškio Maisto gaudami ir per jo Karalyste išsiplatino. Ale po jo pastojo Karalumi piktis Wyrs, Endrikis antraišs, tas dawe jūšius perfekinėti, muczyti dey Sziedyti. Kadangi Ewangeliškietieji ant Pasimelbo bey dwašiško Pasistiprinimo Perfekinėtojams ne matė tranki Nakties Gziese Surinkimū Wietose susieti lubėdinti todėl Neprietelieji ant jū prawardžiodami jūšius kraujė toms Tamsybės Dwašemis arba ant sawo Kalbos šia

wynas Razbaininkis žmoniu valaimos pagal kuną bey Dufiq esas, ir kad pagal hitą Ippazinią nieks to Brangwyno powisam ne gertu ir Budas Brangwyno Gerimo liantus. Toktai as jau beje per daug Metu liudyju, ale musu mielisje Brolicie prieš hitą Liudymą Iyg užkurte, ir yra prie musu taip kaip Jezajiosiaus Gziese, kaip jis gošis turėjo: „Ale kas tik musu Rozoniei ir furiam apreiskiams Perys Lono Diemo.“ Jez. 53, 1. Jau rodos, kad dangiskasis Wiešpats nor musu mielaje Pietumą ir Brolius Pietumininkus i Prapulti paduti, kadangi jis ju Aulis apfurtines, kad ne gird ir ju Alis apjekines, kad po Koju esanti Prapalima ne mato. Todeliy kas dar Austu tur prigrideri, tas te gird, ir tiseidz i sawo Szirdi hitą Zodi: Szalin ju Brangwyno Gerimu. R.

Wisofia Zinia.

— Musu aukstasis Kronprincas su sawo Jamylia dar wis ant engliškoses Salos Weit (rašoma Wight) wiesia.

— Musu Wiešpats Cicorius yra dabar jau itares, kad jis apsiemes, Serraną kaip tilrą Szpanijos Waldoną ispozinti. Bet liti Gyropos Wiešpacziei keta Iyg toktajau daryti, o tai wis del to, kadangi Karlistai Szpanijoje prieš sawo Priesinininkus su didzia nezmogiska Zwieryste karauja, ju Kiemus ir Miestus sudagina, sugautunus Gifangininkus nusauja arba seip bjauriy bedawoja ogi ir seip tokias Bjaurybes Iyg kaip fokie Plešikai ir Razbaininkai prowija. Bet musu Waldzia ir Porą kariskū Sziepjū yra i atlantines Jures hale Szpanijos Rubeziū nusiuntusi, kurios ant to daboti tur, kad Wofietijos Zmonems Karlistai ney jokios Bedos ne darytu. Ale Serranui is Litro ant Pagalbos pareiti dar ney wiena Wiešpatyste ne nor.

— Musu Prieteliei zino, kad wiens Pons Giriftui prisiules, ta Piningu Korawonę užmoketi, ant kurios Westfoliu Prowincos fatiliskifasis Wyšupas Mertyns prasudytas. Wyšups prieš hitą Korawonės Ulikimą tokio fito už ji berods gynes, ale Giriftas tacziau aną Užmokesni prieme, ant kas-zin tokio seno Ministerijos Valiepimo Rasto is senū Gziesū nurodydams, kuriame — rasti bene del tuczies buwusios Piningu Stofos Karalistes Rasese — pasakya, kad reikiant Korawonės Piningus, už tą hitą prisiulytusius, priimti. Ale wyriaušis Giriftas Berlyne, wadinams „Ober-Tribunal“ galiausey atsudyjo, kad aus senasis Ministerijos Rastas žiam Sykiui ne pritinkas, ir todėl ne reikiant anus už

Wyšupą prisiulytusius Korawonės Piningus Wyšupo paties Wale i Girifto Rase priimti. Daus wyriaušis Giriftas atsudyjes, taip dabar ir pasilikti, o Wyšupas Mertynas is Paderborn, wonės Piningus pats užmoketi ne norėdams, o ir Užmokejimą ne priimdams, yra dabar i Kalėjimą ditas. Sztan, kolia czia Priesgynyšte!

— Mak-Mahons, Francuzijos Waldons ju Ministerieis daug Trankimo daro su wisofieis Išjimaš del Bazieno Babegimo. Kaip hitas Palmas nusidawes, dar wis is Litro nezioma, ale jama, kad Mak-Mahons, Bazieno buwes gers Rots ir Prietelis, patjai ant to bus gelbjes. Tad del Francuzū Keršto prieš Bazieną, ant furio Kalczia del Francuzū Nepalaimos paskutiniame užkrauta yra, Mak-Mahons Bazieną atwiray is lejimo paleisti ne galėjo, o dabar slapta jo Išbėg pats pritaisęs arba tam nors Ali primetęs bud tai atwiray sakytis taipjau ne gal. Taip mislyje ale kas-zin bau tai ir Tiesa.

— Sere DOJ 12 taje Augusta nušdawe ant Gelkkelio hale Karaliaucziaus Nepalaima. We Trukini per Litą bėgant juruko wieno Wezimo, tomis sunkiy apkrauto, wiens Rato geleziniš Re Iš to nušoko hitas Wezimas nu geleziniū Weziū papleše nu tu ir dar tris fitus Wezimus, kurie ant mediniū Tilto Grindziū paręje pro tases pra ir taip ant Tilto be kabą pasliko. Szeip is to jokia fita Beda ne pasidare, kaip tikt ta, kad wien porą Dienū ney joks Wezimū Trufis i Karaliaucz Miestą ibėgti ale ir ney is to išbėgti ne galėjo.

Preke Karaliauczuje 22. Augusta.

Ant Turgaus Jawū menkay pareit. Kwiecziei 90 Sgr. Rugiei 60—70 Sgr. Mieziei, dib., 54—56 Mieziei, mai., 50—54 Sgr. Awikos 40—44 Sgr. putes 30—35 Sgr. Szienš 30—33 Sgr. Czandai 20—21 1/4 Sgr. Cntn. Swiektas 11—13 Sgr. Swarą. Kiausiei 7—7 1/2 Sgr. Mandelis.

A p s a k y m a i.

==== Wyšniū perka wisuczies už aukščiausia Di Prefia ==== **H. C. Kröter**, Tilžėje, pirm to J. Schliwen.

==== Medaus bey Wasfo perka wisuczies už Di Prefia Kuceziste prie ==== **H. C. Kröter**, Tilžėje, Wofiecziu Ulyczioj, pirm to J. Schliwen.